

สรุปผลการสัมมนา

เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวม ประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน”

คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักงานกรรมการการสังคม
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๒๙

Disability Inclusive Development : DID

สรุปผลการสัมมนา
เรื่อง “การบรรจุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการ
เข้ากับการพัฒนากระแสหลัก
โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน”

จัดทำโดย
คณะกรรมการการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คำนำ

คณะกรรมการการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) ที่สอดคล้องกับกระแสโลกที่กำลังเข้าสู่ยุคแห่งการหลอมรวมประเด็นสิทธิมนุษยชนเข้ากับประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญที่จะสร้างหลักประกันสิทธิคนพิการให้เกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการกำหนดนโยบาย โครงการ แผนงาน กิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ต้องบูรณาการประเด็นคนพิการกับงานพัฒนากระแสหลัก มิใช่เป็นเพียงงานพัฒนาเฉพาะกลุ่มเฉพาะส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสรรงบประมาณ ต้องบูรณาการงบประมาณด้านคนพิการเข้ากับงบประมาณด้านการพัฒนากระแสหลัก จึงจะช่วยขับเคลื่อนให้การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักเกิดผลเป็นรูปธรรมเกิดการขับเคลื่อนงานพัฒนาประเทศแบบองค์รวม และเกิดสังคมบูรณาการ หรือ สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Inclusive Society)

ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก หรือ DID ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล “ไทยแลนด์ ๔.๐” หรือ “จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” รวมทั้งเป็นการสร้างกลไกสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบ การปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและหลักการของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะกรรมการจึงได้จัดสัมมนา เรื่อง “การบรรลุเป้าหมาย

(๒)

การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน” เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ให้เห็นความสำคัญของการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักในทุกมิติ โดยการจัดทำนโยบาย แผนงาน กิจกรรม และการจัดสรรงบประมาณที่บูรณาการประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก รวมทั้งเพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อเตรียมจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงได้จัดทำเอกสารวิชาการ “สรุปผลการสัมมนา เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน” ฉบับนี้ขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

คณะกรรมการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาเรื่อง การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID)

ด้วยจิตคารวะ

(นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์)

ประธานคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี

ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
- สรุปผลการสัมมนา เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวม ประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัด ใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน”	๑
๑. พิธีเปิดการสัมมนา เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวม ประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัย ตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน”	๑
๒. ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “Disability Inclusive Development : DID ในมิติของการพัฒนาระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค” โดย Ms. Aiko Akiyama, Social Affairs Officer, Social Development Division, United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP)	๖
๓. สรุปสาระสำคัญการปาฐกถาพิเศษของ Ms. Aiko Akiyama เรื่อง “Disability Inclusive Development : DID ในมิติของการพัฒนาระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค” โดย นายมณฑิร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการการสังคมฯ คนที่หนึ่ง และประธานคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคมฯ สถาบันวิจัยแห่งชาติ	๑๒
๔. เวทีอภิปราย เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวม ประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัย ตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน”	๑๔
๕. เวทีรับฟังความคิดเห็น การสัมมนา เรื่อง “การบรรลุเป้าหมาย การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน”	๒๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๖. วิทยากรอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม	๓๑
๗. เวทีรับฟังความเห็นต่อร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เรื่อง “การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีหลักประกันว่าจะไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง”	๓๔
๗.๑ ร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เรื่อง “การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีหลักประกันว่าจะไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง”	๓๔
๗.๒ สรุปการรับฟังความเห็นต่อร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เรื่อง “การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีหลักประกันว่าจะไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง”	๓๗
- ภาพบรรยากาศการสัมมนา	๔๑

ภาคผนวก

๑. รายชื่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส	๔๕
๒. รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ	๔๙
๓. รายชื่อที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการ	๕๓
๔. รายชื่อคณะอนุกรรมการ	๕๗

สรุปผลการสัมมนา
เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการ
เข้ากับการพัฒนากระแสหลัก
โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน”
จัดโดย
คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ดำเนินการโดย คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ
วันจันทร์ที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ – ๓๐๗ ชั้น ๓
อาคารรัฐสภา ๒

คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการ กิจการคนพิการ จัดสัมมนา เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็น คนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน” เมื่อวันจันทร์ที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม คณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ – ๓๐๗ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. พิธีเปิดการสัมมนา เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวม ประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัด ใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน”

๑.๑ นายมณเฑียร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการ การสังคมฯ คนที่หนึ่ง กล่าวรายงานความเป็นมาของการสัมมนา สรุปได้ ดังนี้

ตามที่คณะกรรมการการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณา และตระหนักถึงความสำคัญของการผนวกรวมประเด็นคนพิการ เข้ากับการพัฒนากระแสหลัก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ภายใต้นโยบาย ไทยแลนด์ ๔.๐ รวมถึงการสร้างกลไกสำคัญในการ ติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ จึงเห็นควรจัดโครงการสัมมนา เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวม ประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน” เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนให้เห็นความสำคัญของการผนวกรวมประเด็นคนพิการ เข้ากับการพัฒนากระแสหลักในทุกมิติ โดยการจัดทำนโยบาย แผนงาน กิจกรรม และการจัดสรรงบประมาณที่บูรณาการประเด็นคนพิการเข้ากับการ พัฒนากระแสหลัก รวมทั้งเพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเตรียมจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

การสัมมนาในครั้งนี้ ได้รับเกียรติจาก Ms. Aiko Akiyama, Social Affairs Officer, Social Development Division, United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP) หรือ คณะกรรมการการเศรษฐกิจและสังคม แห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิกกล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “Disability Inclusive Development : DID ในมิติของการพัฒนา ระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค” และได้รับเกียรติจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิ หลากหลายด้าน ประกอบด้วย (๑) นางสาววรวรรณ พลิกามิน ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนทางสังคม สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒) นายประยงค์ ตั้งเจริญ ที่ปรึกษาสำนักงบประมาณ (๓) ศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ (๔) ศาสตราจารย์ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการเติบโตทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ร่วมอภิปรายในหัวข้อ “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน” โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาสังคม นักวิชาการ และสื่อมวลชน จำนวน ๑๐๐ คน

๑.๒ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธานคณะกรรมการธิการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวเปิดการสัมมนา สรุปได้ ดังนี้

เรื่องคนพิการซึ่งมีมิติการขับเคลื่อนที่น่าสนใจมาก โดยตั้งแต่เริ่มเข้ามาทำงานในรัฐสภาช่วงแรก ๆ มิติความเข้าใจด้านคนพิการไม่ต่างกับประชาชนทั่วไป คือ มองคนพิการว่าเป็นคนที่น่าสงสาร เป็นคนที่อยู่ในขอบข่ายของความทุกข์ขเวทนาที่ต้องให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ แต่ภายหลังที่ได้มีโอกาสร่วมทำงานกับศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ซึ่งได้นำพากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านคนพิการเข้ามาช่วยทำงานในคณะกรรมการธิการการสังคมฯ จึงได้มีความเข้าใจคนพิการมากขึ้น โดยในขณะที่ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการธิการการสังคมฯ เมื่อสมัยเป็นสมาชิกวุฒิสภา ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ อาจารย์มณฑิร บุญตัน ในขณะนั้นเป็นนักวิชาการประจำคณะกรรมการ ได้ย้ำเสมอว่าคนพิการไม่ต้องการความสงสาร แต่คนพิการต้องการโอกาส จึงถือเป็นมิติแรกที่ได้เริ่มเปิดโลกทัศน์ด้านคนพิการ จากนั้นเมื่ออาจารย์มณฑิร บุญตัน ได้เข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นอกจากจะเปิดมิติด้านคนพิการให้ข้ามพ้นภาพความทุกข์ขเวทนา ความสงสาร มาเป็นการเปิดโอกาสให้คนพิการแล้ว ยังเน้นย้ำ

เรื่องความเท่าเทียมของมนุษย์ ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในสภาพที่เป็นเด็ก เป็นผู้สูงอายุ เป็นผู้หญิง เป็นผู้ชาย เป็นคนพิการ หรือเป็นคนด้อยโอกาส ทุกคนล้วนเท่าเทียมกัน ถือเป็น การเปิดมิติสำคัญที่ทำให้ได้เรียนรู้ คนพิการมากขึ้น และในวันนี้ถือเป็นอีกวันหนึ่งที่อาจารย์มณฑิยา บุญตัน จะได้ตอกย้ำและทำให้สังคมได้รับรู้ว่าแม้คนพิการในความเข้าใจ ของคนทั่วไปถือเป็นคนด้อยโอกาสกลุ่มหนึ่ง แต่แท้จริงแล้วคนพิการ คือคนที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับคนทุกคนในสังคมไทยและในสังคมโลก ที่ต้องการสิทธิและความเท่าเทียมเช่นกัน

การสัมมนาในประเด็น “การผนวกรวมประเด็นคนพิการ เข้ากับการพัฒนากระแสหลัก” ในวันนี้ จึงเป็นความต้องการสร้างความเข้าใจให้คนในกระแสหลักได้เรียนรู้และเข้าใจคนพิการอย่างเข้าใจ จริง ๆ ว่าคนพิการเป็นคนที่มีความสัมพันธ์กับทุกคนในทุกด้าน เพียงแต่เขาเป็นคนพิการ ดังนั้น การพัฒนากระแสหลักในทุกด้าน ทั้งการจัดสรรงบประมาณ การกำหนดนโยบายต่าง ๆ คนพิการต้องมีส่วนร่วม ในทุกขั้นตอน และในวันนี้คณะกรรมการได้รับเกียรติจากวิทยากร ผู้ทรงวุฒิในด้านต่าง ๆ อาทิ Ms. Aiko Akiyama ผู้แทนจาก UNESCAP ซึ่งทำงานระดับสากลจะได้นำเสนอในมุมมองของนานาชาติ รวมถึง วิทยากรทุกท่านที่จะมาช่วยสร้างความเข้าใจในเรื่องสิทธิและความเท่าเทียม สู่การพัฒนากระแสหลักได้อย่างยั่งยืน และเชื่อว่าหัวข้อนี้จะถูกบันทึก เป็นอีกหนึ่งหน้าประวัติศาสตร์ในการขับเคลื่อนงานด้านคนพิการ ให้ก้าวไปสู่งานที่โดดเด่น และเป็นงานที่จะสามารถพลิกเปลี่ยน หลาย ๆ เรื่องในสังคมไทย เช่นเดียวกับที่ได้เปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นแล้ว ในประเทศไทย

๑.๓ วิถีทัศน์ เรื่อง “การพัฒนาที่ยั่งยืนและไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง” จัดทำโดย โครงการยุทธศาสตร์การวิจัยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและการสร้างความเป็นธรรม ศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปได้ ดังนี้

เมื่อพูดถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนคุณนึกถึงอะไร “ยั่งยืน” “ไม่ยั่งยืน” “เหลือเฟือ” “ขาดแคลน” “มี” “ไม่มี” การพัฒนาที่ยั่งยืนจะให้ประโยชน์ครอบคลุมทุกเป้าหมาย ทุกภาคส่วนของสังคมได้หรือไม่ เราคุ้นชินกับประชาธิปไตยซึ่งเป็นเรื่องของคนส่วนใหญ่หรือเสียงข้างมาก ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน พลังงาน การจัดการน้ำ การคมนาคม สาธารณสุข การศึกษา การสื่อสาร และเทคโนโลยีที่เน้นประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ขณะเดียวกันคนบางส่วนไม่ได้รับประโยชน์ต้องเสียสละ และเข้าไม่ถึงการพัฒนา ใครบ้างจะได้เป็นคนส่วนใหญ่ ใครที่เป็นคนส่วนน้อย ใครที่ต้องกลายเป็นคนเสียสละแบบซ้ำซาก ไม่เคยได้รับประโยชน์ ไม่ว่าจะจากการพัฒนาด้านใด คนพิการถือเป็นคนกลุ่มหนึ่งในนั้น

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้สำรวจเมื่อช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่าประเทศไทยมีจำนวนคนพิการที่จดทะเบียนออกบัตรประจำตัวคนพิการ ประมาณ ๑.๗๖ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๖ ของประชากรทั้งประเทศ โดยอิงคำวินิจฉัยทางการแพทย์ มีคนพิการอีกมากไม่ได้มาจดทะเบียน ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลกและธนาคารโลกได้ประมาณการว่าประชากรของโลกในปัจจุบันมีคนพิการอยู่ประมาณหนึ่งพันล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ของจำนวนประชากรโลก และมีแนวโน้มที่จะมีคนพิการเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ กลุ่มผู้สูงอายุก็เป็นคนอีกกลุ่มหนึ่งที่เสี่ยงต่อการไม่ถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา จากการสำรวจในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าประเทศไทยมีผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีอายุเกิน

๖๐ ปี ประมาณ ๑๐ ล้านคน และประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัวในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ กล่าวคือจะมีผู้สูงอายุประมาณ ๑๔.๔ ล้านคน ดังนั้น ระบบการดูแลที่เหมาะสม ระบบบริการสุขภาพ การมีส่วนร่วมทางสังคมและเศรษฐกิจ จะสามารถครอบคลุมและรองรับสังคมผู้สูงอายุ อย่างมีประสิทธิภาพได้หรือไม่ จึงเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

จากกรณีตัวอย่างของคอนพิการและผู้สูงอายุ สะท้อนให้เห็นถึงกลุ่มคนที่มักถูกการพัฒนาทอดทิ้งและอาจถูกทอดทิ้งในอนาคต จะทำอะไรเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปเพื่อครอบคลุมคนทุกกลุ่มไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ จึงควรร่วมกันหาคำตอบเพื่อก้าวข้ามความเหลื่อมล้ำทางสังคม ไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เข้าใจคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ไปพร้อมกัน

๒. ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ Disability Inclusive Development : DID ในมิติของการพัฒนาระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค ” โดย Ms. Aiko Akiyama, Social Affairs Officer, Social Development Division, United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP) สรุปลสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการและไม่ใช่ทางเลือก ในด้านการพัฒนาประเทศ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) มีการอ้างอิงถึงคนพิการ ในกรอบการดำเนินงานเช่นใดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Sendai Framework on Disaster Risk Reduction)

อ้างอิงถึงสิ่งแวดล้อมสำหรับคนพิการ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการและการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) รวมทั้งอ้างอิงถึงคนพิการในแผนปฏิบัติการมาดริด แผนปฏิบัติการปักกิ่ง และยุทธศาสตร์อินซอน (Incheon Strategy) เพื่อ “ทำสิทธิให้เป็นจริง” สำหรับคนพิการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ทั้งนี้ ในด้านสิทธิมนุษยชน หลักการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ และ ๒๓๒ ตัวชี้วัด โดยผนวกรวมประเด็นคนพิการไว้ใน ๕ เป้าหมาย คือ เป้าหมายที่ ๔ การศึกษาที่เท่าเทียม เป้าหมายที่ ๘ การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำ เป้าหมายที่ ๑๑ เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน และเป้าหมายที่ ๑๗ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ มีเป้าประสงค์หลายข้อได้อ้างอิงถึงคนพิการเป็นการเฉพาะแสดงให้เห็นว่า ประเด็นคนพิการเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายมิติในสังคม

ยุทธศาสตร์อินซอน มีความสอดคล้องและสนับสนุน การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับ การพัฒนากระแสหลัก ซึ่งประกอบด้วย ๑๐ เป้าประสงค์ ๒๗ เป้าหมาย และ ๖๒ ตัวชี้วัด โดย ๑๐ เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์อินซอน ประกอบด้วย

เป้าประสงค์ที่ ๑ : ลดความยากจนและขยายโอกาสในการทำงานและการจ้างงาน

เป้าประสงค์ที่ ๒ : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและการตัดสินใจ

เป้าประสงค์ที่ ๓ : ส่งเสริมการเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่งสาธารณะ ความรู้สารสนเทศ และการสื่อสาร

เป้าประสงค์ที่ ๔ : เสริมสร้างความเข้มแข็งของการคุ้มครองทางสังคม

เป้าประสงค์ที่ ๕ : ขยายการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่ม และช่วยเหลือด้านการศึกษาให้กับเด็กพิการ

เป้าประสงค์ที่ ๖ : ประกันความเท่าเทียมทางเพศและการเสริมพลังสตรี

เป้าประสงค์ที่ ๗ : ประกันการจัดการและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสำหรับคนพิการ

เป้าประสงค์ที่ ๘ : ปรับปรุงข้อมูลด้านคนพิการให้น่าเชื่อถือ และสามารถเปรียบเทียบได้

เป้าประสงค์ที่ ๙ : เร่งให้มีการให้สัตยาบันและดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและการปรับกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับอนุสัญญา

เป้าประสงค์ที่ ๑๐ : พัฒนาความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และระหว่างภูมิภาค

ประเทศไทยได้นำยุทธศาสตร์อินซอนมาปฏิบัติเพื่อผลักดันการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยยุทธศาสตร์อินซอนมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์อินซอนและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการอ้างอิงถึงคนพิการทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐบาลไทยได้ส่งข้อมูล จำนวน ๔๑ ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์อินซอน ซึ่งเกินกว่าร้อยละ ๕๐ จากตัวชี้วัดทั้งหมด ๖๒ ตัวชี้วัด แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเก็บข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น การจ้างงานคนพิการ อัตราความยากจนของคนพิการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนพิการ เป็นต้น โดย ๑๔ ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์อินซอนสามารถช่วยดำเนินการ และติดตามผลของตัวชี้วัดตามเป้าหมาย

การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่ง ๑๑ ตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อ้างอิงถึงคนพิการ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยปัจจุบันประชากรผู้สูงอายุซึ่งมีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๑๓.๙ ล้านคน ได้มีการคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็น ๒๖.๘ ล้านคน ในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ จะเพิ่มขึ้นเป็น ๓๕.๑ ล้านคน ในกลุ่มผู้สูงอายุจำนวน ๑๓.๙ ล้านคน มีจำนวนคนพิการร้อยละ ๕๗.๗ และในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ จำนวนคนพิการที่เป็นผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๗๕.๖ และในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ จะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๘๒ แม้ว่าจำนวนร้อยละดังกล่าวเป็นตัวเลขทางทฤษฎี แต่บ่งบอกให้เห็นว่า ในอนาคตจำนวนผู้สูงอายุในสังคมจะเพิ่มขึ้น และต้องเผชิญกับความยากลำบากในสังคม ซึ่งรัฐบาลจะต้องหาวิธีรับมือกับเรื่องดังกล่าว ประเทศในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกจำนวนประชากรวัยทำงานจะลดลงเรื่อย ๆ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ จำนวนประชากรวัยทำงานอยู่ที่ร้อยละ ๗๑.๘ และเมื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสิ้นสุดลงในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ จำนวนประชากรวัยทำงานจะลดลง เป็นร้อยละ ๖๖.๖ ปัจจุบันอัตราการเจริญพันธุ์ของประชากรไทยอยู่ที่ระดับ ๑.๕ ซึ่งจะทำให้จำนวนประชากรวัยทำงานในอนาคตลดลง ในขณะที่จำนวนประชากรวัยสูงอายุเพิ่มมากขึ้น สำหรับการรับมือกับปัญหาการลดลงของประชากรวัยทำงาน ประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับคนพิการและผลักดันให้คนกลุ่มนี้มีศักยภาพและมีบทบาทในภาคแรงงานมากขึ้น

คนส่วนใหญ่อาจคิดว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา แต่จากข้อมูลด้านเศรษฐกิจในเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals) ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เพิ่มสูงขึ้นร้อยละ ๑๒๕ ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๐ - ๒๐๑๔ ซึ่งถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก

และมีแนวโน้มเติบโตมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยจึงมีความสามารถในการลงทุนด้านการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาของประเทศไทย ซึ่งสนับสนุนการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism) หากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาสามารถผนวกศักยภาพของคนพิการเข้ากับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยได้มากยิ่งขึ้น

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) และUNESCAP ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนพิการในภาคแรงงานพบว่า การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) เพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ ๑ เป็นร้อยละ ๗ นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยซึ่งจัดทำโดยสหภาพยุโรปได้แสดงหลักฐานเกี่ยวกับผลกำไรที่เพิ่มมากขึ้นของการนำการออกแบบเพื่อคนทั้งมวลมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ

ประเทศไทยได้รายงานจำนวนคนพิการซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๒.๖ หากเปรียบเทียบกับจำนวนคนพิการร้อยละ ๑๕ จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลก จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันมาก เนื่องจาก ยังมีคนพิการจำนวนมากที่ไม่ได้จดทะเบียนคนพิการ ซึ่งมักจะเป็นคนพิการที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติของกฎหมายไทยได้บัญญัติสิทธิและการคุ้มครองคนพิการไว้อย่างครอบคลุมที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ เชื่อว่าประเทศไทยสามารถดำเนินการได้มากกว่านี้ เพราะประเทศไทยมีความสามารถทางวิชาการ และมีทรัพยากรคนพิการเป็นจำนวนมากที่สามารถสร้างประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและการเติบโตของประเทศ ข้อมูลดังกล่าวเป็นเหตุผล ที่สนับสนุนการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนา

กระแสหลัก ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการ ไม่ใช่เป็นตัวเลือกที่จะดำเนินการหรือไม่ก็ได้ ประเทศไทยมีนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขประเด็นปัญหาต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น กฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นต้น นอกจากนี้ นายมณฑิเตอร์ บุญตัน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ยังเป็นที่รู้จักในเวทีระดับโลกและเป็นผู้ผลักดันด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ประเทศไทยมีความเป็นผู้นำและมีทรัพยากรบุคคลที่จะสามารถดำเนินการด้านการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักได้ ประเทศไทยมีฐานข้อมูลกลางของประเทศเพื่อรองรับการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สิ่งที่สำคัญคือความรับผิดชอบของคนพิการในการให้ความช่วยเหลือและสนองตอบต่อความต้องการของคนพิการ จึงขอแนะนำให้มีการประสานงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ของรัฐบาลเพื่อดำเนินการให้เป็นที่ไปตามกฎหมาย และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ควรปรับปรุงแก้ไขเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการ โดยกำหนดให้มีผู้แทนของคนพิการ หรือองค์การคนพิการในแต่ละประเภท เช่น สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย และสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย เป็นต้น ร่วมเป็นกรรมการเพื่อเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อคนพิการและคนทั่วไปโดยรวม

ด้านการจัดเตรียมงบประมาณของประเทศไทย ควรคำนึงถึงการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับคนพิการในแต่ละกระทรวงว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด และควรมีคณะทำงานเพื่อพิจารณาโครงการเฉพาะในแต่ละประเภท โดยสิ่งที่จะผลักดันการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก คือ การได้รับการสนับสนุนจากสังคมและเจตจำนงทางการเมือง คณะกรรมการเพื่อการพัฒนา

ที่ยั่งยืน รัฐมนตรี และสมาชิกรัฐสภา ล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลักดันในเรื่องนี้ โดยประเทศญี่ปุ่นกำลังจะเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกและพาราลิมปิกในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ สื่อมวลชนของญี่ปุ่นจึงให้ความสนใจเรื่องคนพิการ รวมทั้งส่งเสริมคนพิการให้เข้าถึงสิทธิ สวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป กีฬาโอลิมปิกและพาราลิมปิกจะช่วยส่งเสริมให้การสร้างอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เอื้อต่อคนพิการ จึงถือเป็นโอกาสอันดีในการรณรงค์ เรื่องการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยสิ่งที่สำคัญ คือ ต้องผลักดันเรื่องนี้ให้เกิดเป็นนโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติ

ดังนั้น การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องดำเนินการทั้งในด้านนโยบายงบประมาณ และการนำไปปฏิบัติ ในฐานะผู้ที่ทำงานในองค์การสหประชาชาติในประเทศไทย มีความยินดีที่จะทำงานร่วมกับรัฐสภาไทย และกระทรวงต่าง ๆ เพื่อผลักดันเรื่องดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ

๓. สรุปสาระสำคัญการปาฐกถาพิเศษของ Ms. Aiko Akiyama เรื่อง “Disability Inclusive Development : DID ในมิติของการพัฒนาระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค” โดย นายมณฑิธร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการการสังคมฯ คนที่หนึ่ง และประธานคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคมฯ สถาบันปัญญาแห่งชาติ

นายมณฑิธร บุญตัน ได้ตั้งข้อสังเกตในประเด็นต่าง ๆ ต่อการบรรยายของ Ms. Aiko Akiyama ผู้แทนจาก UNESCAP เรื่อง “Disability Inclusive Development : DID ในมิติของการพัฒนาระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค” ประเด็นแรก คือ การพัฒนากระแสหลัก

ที่ผนวกรวมประเด็นคนพิการ หรือ การพัฒนาที่ไม่ทอดทิ้งคนพิการ โดยได้เน้นย้ำว่าการพัฒนากระแสหลักที่ผนวกรวมคนพิการ หรือ Disability Inclusive Development (DID) เป็นเรื่องที่ต้องทำ โดยอ้างอิงถึงเอกสารระดับนานาชาติ และเอกสารระดับภูมิภาค ทั้งที่เป็นเอกสารด้านการพัฒนา ซึ่งไม่มีสภาพบังคับ ได้แก่ SDGs ซึ่งเป็นเอกสารด้านการพัฒนากระแสหลัก ครอบคลุมไปในทุกมิติ และทุกกลุ่มคน โดยรัฐบาลประเทศต่าง ๆ พร้อมทั้งจะทำตามเอกสารด้านการพัฒนาเหล่านี้ และเอกสารเฉพาะด้านคนพิการ ได้แก่ ยุทธศาสตร์อินซอน นอกจากนี้ ยังมีเอกสารด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งมีสภาพบังคับ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women : CEDAW) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child : CRC) และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) เป็นต้น และอีกหลายฉบับที่เรียกร้องให้การพัฒนากระแสหลักต้องผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้าไปด้วย ดังนั้น ยุคปัจจุบันถือเป็นยุคแห่งการหลอมรวมเรื่องสิทธิมนุษยชนกับการพัฒนาเข้าด้วยกัน หรือยุคการพัฒนาซึ่งอยู่บนฐานของสิทธิที่ต้องไม่ทอดทิ้งใคร

นอกจากนี้ Ms. Aiko Akiyama ได้นำเสนอประเด็นให้เห็นถึงข้อมูลหลักฐานทางสถิติว่าปัจจุบันประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และเมื่อผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น ก็ยังมีเปอร์เซ็นต์คนพิการเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การพัฒนากระแสหลักโดยผนวกรวมประเด็นคนพิการจะช่วยนำผลิตผลทางด้านต่าง ๆ ออกมาจากสิ่งที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน หากไม่มีการลงทุนทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา และด้านสุขภาพ ซึ่งเป็นการพัฒนากระแสหลักที่คำนึงถึงหรือครอบคลุมคนพิการและผู้สูงอายุด้วยแล้ว คนเหล่านี้ก็จะ

แรงงานที่ไร้ประโยชน์ แต่หากมีการลงทุนต่อไปในอนาคตโดยการพัฒนาในทุก ๆ ด้านได้ผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้าไปด้วย ก็จะทำให้เกิดส่วนร่วมในการสร้างผลิตผลให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ งานด้านคนพิการในประเทศไทยมีกฎหมายและนโยบายที่ดี แต่ยังมีปัญหาในระดับการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาแบบข้ามกระทรวง ทบวง กรม ยังมองว่างานด้านคนพิการเป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เท่านั้น จึงทำให้การดำเนินงานด้านคนพิการรวมถึงการจัดสรรงบประมาณไม่สามารถผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลักได้

ประเด็นสุดท้ายที่ Ms. Aiko Akiyama ได้นำเสนอคือการมีส่วนร่วมในคณะกรรมการการพัฒนาที่ยั่งยืน หัวใจสำคัญคือการมีส่วนร่วม เพื่อไม่ให้สี่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไป จึงเรียกร้องให้มีหลักประกันว่าการพัฒนากระแสหลักใด ๆ จะต้องครอบคลุมคนทุกกลุ่ม และผนวกรวมคนพิการด้วย ซึ่งคนพิการจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้น จึงควรมีผู้แทนของคนกลุ่มนี้เข้าไปอยู่ในคณะกรรมการการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔. เวทีอภิปราย เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน” โดยวิทยากร ดังนี้

(๑) ศ.สุริชัย หวันแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(๒) ศ.ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการเติบโตทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

(๓) นางสาววรวรรณ พลิกามิน ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนทางสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๔) นายประยงค์ ตั้งเจริญ ที่ปรึกษาสำนักงบประมาณ

(๕) นายมณฑิธร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการกิจการสังคมฯ คนที่หนึ่ง ผู้ดำเนินรายการ

๔.๑ ศ.สุริชัย หวันแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นสรุปได้ ดังนี้

เมื่อทบทวนสถานการณ์ภาพรวมของโลกในการมุ่งไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และการตอบโจทย์การพัฒนาของประเทศไทย ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ซึ่งอาจจะมั่นคงบางแง่ ไม่มั่นคงบางแง่ มั่งคั่งบางด้าน แต่อาจจะกลายเป็นปัญหาให้บางด้าน หรือความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนเป็นของใคร เป็นประเด็นที่ควรต้องพิจารณา เมื่อบริบทของโลกมีความผันผวนและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โลกเริ่มต้นตัวจากประเด็นคนพิการที่ในอดีตมองเป็นงานเฉพาะส่วน เริ่มเปลี่ยนแปลงมาเป็นเรื่องทั่วไป จึงเป็นการบรรจบกันของ “การพัฒนาที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตามยุทธศาสตร์ของประเทศไทย กับ “การพัฒนาแบบยั่งยืน” ที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนาระดับโลก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มีความยั่งยืนที่ตั้งใจว่าจะไม่ทอดทิ้งใคร นอกจากนี้ ระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ควรมีการทบทวนระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรที่เป็นความยั่งยืนของทรัพยากรโลก เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจระดับโลกในปัจจุบันอยู่ในภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ แต่เศรษฐกิจนอกกฎหมายในหลายลักษณะที่ไม่อยู่ภายใต้การดูแลตามระบอบธรรมาภิบาลทั่วไปมีการขยายตัวอย่างมากในแง่ที่จะสร้างปัญหาให้กับ

คนรุ่นต่อไป จึงควรมีการกำกับดูแลเพื่อไม่ให้เศรษฐกิจที่ขยายตัว เฉพาะหน้าดังกล่าวมาบดบังความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจที่แท้จริง

ดังนั้น เมื่อทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยให้ความสำคัญ และตื่นตัวกับการพัฒนาที่ไม่ทอดทิ้งใคร แต่สถานการณ์ความเข้าใจ ข้อมูลคนพิการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังเป็นปัญหาซึ่งจะต้องเชื่อมโยง ไปยังระบบการจัดสรรงบประมาณด้วย และในปัจจุบันประเด็นคนพิการ ก็ยังไม่ได้รับความตระหนักจากทุกกระทรวงร่วมกันว่าต้องเป็นประเด็น ที่ทำงานข้ามกระทรวง จึงต้องมีการปรับระบบการทำงานเพื่อให้เกิด ความตระหนักร่วมกันว่าการพัฒนาจะยั่งยืนได้ ทุกภาคส่วนต้องเปิด มุมมองให้กว้างขึ้น ให้ครอบคลุมและทั่วถึง ไม่มองเพียงการแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้าแล้วไปสร้างปัญหาให้คนรุ่นต่อไป จึงควรระดมศักยภาพที่มีอยู่ ของคนพิการซึ่งมีศักยภาพหลากหลายด้าน และถือเป็นประเด็นท้าทาย ที่ต้องร่วมกันขับเคลื่อนให้เกิดระบบการทำงานข้ามภาคส่วน และการบูรณาการทำงานข้ามกระทรวงต่อไป

๔.๒ ศ.ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย การเติบโตทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในสังคม สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ ดังนี้

หลักการ “ไม่ทอดทิ้งกัน” เป็นหลักการขององค์การ สหประชาชาติ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย เพื่อก้าวไปสู่ ประเทศไทย ๔.๐ ที่ด้านหนึ่งต้องส่งเสริมการเจริญเติบโตโดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ส่งเสริมภาคการผลิต เกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่ถูกกล่าวถึงค่อนข้างมาก แต่อีกด้านหนึ่ง คือ การไม่ทอดทิ้งกัน ที่ยังคงกล่าวถึงกันค่อนข้างน้อย ดังนั้น การผนวก รวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) ควรเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูล คนพิการ เพื่อเข้าใจสถานการณ์คนพิการโดยใช้ข้อมูลจากสำนักงาน

สถิติแห่งชาติเป็นหลัก เช่น จำนวนคนพิการประมาณร้อยละ ๒.๘ ของประชากร หรือประมาณ ๑.๘ ล้านคน คนพิการในชนบทจะมีอัตราสูงกว่าคนพิการในเมือง และภาคที่มีอัตราคนพิการสูงที่สุดคือภาคเหนือ รองลงมาคือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณา ได้แก่

(๑) คนพิการส่วนหนึ่งทำงานและประกอบอาชีพได้ โดยมีกฎหมายส่งเสริมให้สถานประกอบการจ้างงานคนพิการ แต่รายได้คนพิการก็ยังต่ำกว่าคนปกติ

(๒) คนพิการจำนวนหนึ่งไม่สามารถทำงานได้

(๓) การจัดสวัสดิการให้คนพิการ เป็นหลักสากล และประเทศไทยมีเงินอุดหนุนเบี้ยความพิการซึ่งดำเนินการผ่านองค์กรปกครองท้องถิ่น

(๔) มาตรการป้องกันความพิการ การให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ และป้องกันอุบัติเหตุ เพื่อลดอัตราการเพิ่มจำนวนคนพิการ

(๕) การให้ความรู้เรื่องการดูแลตนเองของคนพิการ

(๖) ระบบการจัดการที่มีความเหมาะสม เช่น การรวมศูนย์ระดับชาติด้านข้อมูลสนเทศ (centralized monitoring) และกระจายอำนาจด้านปฏิบัติการ (decentralized action) เป็นต้น

(๗) สนับสนุนองค์การสาธารณณะ สมาคมคนพิการ และประชาคม ในการช่วยเหลือคนพิการ โดยจัดให้มีสหนาการ และการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

(๘) ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานประกอบการ เช่น การจ้างคนพิการมาทำงานเต็มเวลาหรือไม่เต็มเวลา เป็นต้น

(๙) องค์ความรู้ด้านพิการ เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล ควรกระจายให้มหาวิทยาลัยราชภัฏร่วมเป็นพันธมิตรในการดำเนินงาน ด้านการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับคนพิการ เป็นต้น

(๑๐) กองทุนและมาตรการการคลังเพื่อสนับสนุน คนพิการ ซึ่งประเทศไทยมีกองทุนหมุนเวียนของภาครัฐ จำนวนมากกว่า ๑๑๔ กองทุน เช่น กองทุนผู้สูงอายุ มีบทบาทการทำงาน มากน้อย เพียงใดต้องประเมินและวิเคราะห์ต่อไป และกองทุนส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งมีเงินสะสมประมาณ ๙ พันล้าน มีรายได้ ๒,๗๐๐ ล้าน อาจเนื่องจากกองทุนไม่ค่อยได้ทำกิจกรรม จึงมีรายได้ สูงกว่ารายจ่าย

๔.๓ นางสาววรรรณ พลิกามิน ผู้อำนวยการสำนัก ยุทธศาสตร์และการวางแผนทางสังคม สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ ดังนี้

(๑) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) “เปลี่ยนโลกของเรา : วาระ ๒๐๓๐ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ประกอบด้วย ๑๗ เป้าหมาย (Goals) ๑๖๙ เป้าประสงค์ (Targets) โดยจัดเป็นกลุ่มการพัฒนา ๕ มิติ ได้แก่

มิติที่ ๑ PEOPLE (คน) ประกอบด้วย เป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจนทุกรูปแบบ เป้าหมายที่ ๒ ขจัดความอดอยากและสร้างความมั่นคงทางอาหาร เป้าหมายที่ ๓ ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน เป้าหมายที่ ๔ ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ และเป้าหมายที่ ๕ เสริมความเท่าเทียมทางเพศสตรีและเด็กหญิงทุกคน

มิติที่ ๒ PLANET (โลก) ประกอบด้วย เป้าหมายที่ ๖ จัดการน้ำอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๓ แก้ปัญหาโลกร้อน เป้าหมายที่ ๑๔ ใช้ทรัพยากร

ทางทะเลอย่างยั่งยืน และเป้าหมายที่ ๑๕ ใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศทางบก

มิติที่ ๓ PARTNERSHIP (ความเป็นหุ้นส่วน) เป้าหมายที่ ๑๗ สร้างความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มิติที่ ๔ PEACE (ความสงบสุข) ได้แก่ เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสันติภาพและการเข้าถึงระบบยุติธรรมอย่างเท่าเทียม

มิติที่ ๕ PROSPERITY (ความเจริญ) ประกอบด้วยเป้าหมายที่ ๗ ให้ทุกคนเข้าถึงพลังงานที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๙ ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ และเป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทาน และยั่งยืน

(๒) กลไกการขับเคลื่อน SDGs ของประเทศไทย โดยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีคณะอนุกรรมการ จำนวน ๓ ชุด ได้แก่ (๑) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (๒) คณะอนุกรรมการส่งเสริมความเข้าใจและประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (๓) คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน

(๓) กระบวนการจัดลำดับความสำคัญของเป้าประสงค์ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจาก ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ มาเป็นเป้าประสงค์ ๓๐ ลำดับแรกที่ประเทศต้องดำเนินการ โดยการประชุมร่วมกันของผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดลำดับความสำคัญของเป้าประสงค์ใน ๒ มิติ ได้แก่ มิติที่ ๑ ด้านความสำคัญพิจารณาความเร่งด่วน ขนาดประชากร ระดับความรุนแรงของปัญหา และผลกระทบต่อเป้าหมายอื่น ๆ มิติที่ ๒ ด้านความพร้อม พิจารณา

ทั้งความรู้ ข้อมูล กฎหมาย ทรัพยากร และสังคม จึงออกมาเป็น ๓๐ เป้าประสงค์ที่ประเทศไทยจะนำมาขับเคลื่อนในช่วง ๕ ปีแรก โดยยึดโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ทั้งนี้ ระยะเวลาการขับเคลื่อน SDGs จะสิ้นสุดในปี พ.ศ.๒๕๗๓ ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่จะสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ เช่นกัน

(๔) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ซึ่งอ้างอิงถึงคนพิการโดยตรง ๗ เป้าหมาย ได้แก่ (๑) เป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจนทุกรูปแบบ (๒) เป้าหมายที่ ๔ การศึกษาที่เท่าเทียม (๓) เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องและครอบคลุมการจ้างงานเต็มอัตรา รวมทั้งงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน (๔) เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำ (๕) เป้าหมายที่ ๑๑ เมืองและถิ่นฐานมนุษย์ที่ยั่งยืน (๖) เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสันติภาพและการเข้าถึงระบบยุติธรรมอย่างเท่าเทียม และ (๗) เป้าหมายที่ ๑๗ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ในแต่ละเป้าหมายและเป้าประสงค์ ๓๐ ลำดับแรกที่ขับเคลื่อน มีกลไกการขับเคลื่อนประเด็นคนพิการ โดยแบ่งออกเป็นระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว รวมถึงโครงการการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมสวัสดิการของคนพิการตามแต่ละเป้าหมาย เช่น เป้าประสงค์ที่ ๑.๓ ดำเนินการให้ทุกคนมีระบบและมาตรการการคุ้มครองทางสังคมในระดับประเทศ ให้เหมาะสม อาทิ โครงการสนับสนุนการเสริมสร้างสวัสดิการทางสังคม ให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ โครงการส่งเสริมการมีบัตรประจำตัวคนพิการ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ) เป็นต้น เป้าประสงค์ที่ ๔.๕ ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงคนพิการ ชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษา อาทิ โครงการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล

ได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (สพฐ.) โครงการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการระดับอุดมศึกษา (สกอ.) และโครงการติดตามผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของสถาบันอุดมศึกษา (สกอ.) เป็นต้น

(๕) กลไกการขับเคลื่อนประเด็นคนพิการตามแผนบูรณาการ ได้แก่ แผนบูรณาการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย มี ๓ เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ ๑ คนไทยมีศักยภาพตลอดช่วงวัย เป้าหมายที่ ๒ คนไทยทุกช่วงวัยมีความมั่นคงในชีวิต และเป้าหมายที่ ๓ คนไทยมีครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง มีคุณธรรมจริยธรรม และ แผนงานบูรณาการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ มี ๓ เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ ๑ ผู้สูงอายุมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม เป้าหมายที่ ๒ ผู้สูงอายุมีสุขภาวะที่ดี เป้าหมายที่ ๓ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของคนทุกกลุ่ม ทั้งนี้ เป้าหมายของแผนบูรณาการดังกล่าวล้วนมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ จึงสามารถผนวกรวมประเด็นตามแผนคนพิการเข้าไปกับแผนบูรณาการได้เช่นกัน

(๖) กลไกการขับเคลื่อนประเด็นคนพิการในระดับพื้นที่ ซึ่งมีการกำหนดกลไกหลักที่มีศักยภาพในการเชื่อมต่อการบูรณาการแผนการปฏิบัติการและงบประมาณ โดยใช้แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเป็นแนวทางหลักในการบูรณาการกลไกการดำเนินงานด้านคนพิการ มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งกลไกคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดในทุกจังหวัด เพื่อปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ และให้ความคุ้มครองคนพิการในระดับท้องถิ่น

นอกจากนี้ การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ อาทิ การออกข้อบัญญัติ ข้อเทศบัญญัติ การจัดสรรงบประมาณของตนเอง เพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ และการกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินงานศูนย์บริการคนพิการได้ เป็นอีกกลไกสำคัญที่จะทำให้แผนหรือโครงการที่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๔ นายประยงค์ ตั้งเจริญ ที่ปรึกษาสำนักงบประมาณ
ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ ดังนี้

การตั้งงบประมาณสำหรับกลุ่มเป้าหมายคนพิการ ซึ่งต้องดำเนินการตามหลักการงบประมาณทั่วไป คือ ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทของกระทรวงและกรมต่าง ๆ สำหรับงบประมาณด้านคนพิการจะต้องพิจารณาเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยมีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีกรมที่รับผิดชอบ คือ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) และหากมองในแง่กระแสหลัก การจัดสรรงบประมาณภาพใหญ่ รัฐบาลโดยสำนักงานประมาณจะจัดสรรงบประมาณในภาพรวม เช่น ด้านการศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณเรียนฟรี ๑๕ ปี เหมือนกันทั้งหมด และเพิ่มเติมในส่วนของคนพิการเข้าไป โดยอาจจะเสริมจากกองทุนหรือบางหน่วยงานจัดทำโครงการเสริมเพิ่มเติมขึ้นมา เป็นต้น ทั้งนี้ งบประมาณของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งรับผิดชอบในการขับเคลื่อนและวางแผนเกี่ยวกับคนพิการ พก. ควรจัดทำแผนในแต่ละเรื่องโดยพัฒนาตามตัวชี้วัด จัดลำดับความสำคัญตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ต้องดำเนินการ

เรื่องใด แล้วเสนอค่าของงบประมาณไปที่สำนักงบประมาณ และเรื่องใดบ้างที่กระทรวง ทบวง กรม อื่น ๆ ควรเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งด้านการศึกษาและด้านคมนาคม หากจัดทำแผนที่ชัดเจน สำนักงบประมาณก็จะสามารถประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลในส่วนนั้นได้ รวมถึงสามารถเสนอเรื่องดังกล่าวผ่านกลไกคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงานด้านคนพิการว่าต้องมีหน่วยงานใดควรดำเนินการและต้องของงบประมาณผ่านหน่วยงานนั้น ๆ เพิ่มเติมให้ชัดเจน ซึ่งสำนักงบประมาณก็จะต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีและจัดสรรงบประมาณภายใต้งบประมาณของประเทศที่มีอยู่

งบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับเป้าหมายแรกของ SDGs การยุติความยากจน ซึ่งมีการตั้งงบประมาณในส่วนที่เป็นเบี้ยความพิการและในการขึ้นทะเบียนคนจนที่ผ่านมา ซึ่งมีจำนวนกว่า ๑๑ ล้านคน กลุ่มคนดังกล่าวก็ยิ่งรวมถึงคนพิการด้วย ทั้งนี้ รัฐบาลตั้งงบประมาณขึ้นมาจัดตั้งกองทุนพระราชรัฐ เพื่อเศรษฐกิจฐานราก และเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตคนกลุ่มนี้ ให้มีรายได้และมีอาชีพดูแลตัวเอง รวมถึงมีมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้คนที่มีรายได้สูงมาใช้สิทธิดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ ยังมีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งสถานประกอบการที่ไม่จ้างงานคนพิการต้องนำเงินส่งเข้ากองทุน ควรพิจารณาว่ากองทุนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์อย่างไรและจะช่วยคนพิการได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้น ในการจัดสรรงบประมาณที่ความต้องกรงบประมาณมักจะมีมากกว่างบประมาณที่จะจัดสรรได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการจึงต้องจัดลำดับความสำคัญว่าเรื่องใดควรทำก่อนหลัง เพื่อจัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญดังกล่าว

**๔.๕ นายมณฑิเยร บญตัน รองประธานคณะกรรมการกิจการ
การสังคมฯ คนที่หนึ่ง** ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ ดังนี้

คนพิการมีสัดส่วนความยากจนสูงกว่ากลุ่มอื่น ไม่ว่าจะอ้างอิงจำนวนคนพิการทั้งอัตราร้อยละ ๒๕ หรือร้อยละ ๒ และสวัสดิการส่วนใหญ่ที่ลงสู่ท้องถิ่นยังขาดการประมวลผลข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จะจัดเก็บข้อมูลเฉพาะคนพิการที่มาจดทะเบียนคนพิการ แต่หากมีการจัดเก็บข้อมูลคนพิการโดยใช้คำถามอย่างง่ายของ Washington Group จำนวนคนพิการของประเทศไทย อาจจะมีจำนวนกว่า ๑๐ ล้านคน ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่าภาครัฐจะมีภาระในการช่วยเหลือคนพิการ เป็นรายบุคคลมากขึ้น แต่วิธีการคำนวณงบประมาณในการลงทุน โครงสร้างพื้นฐาน การจัดการศึกษาแบบองค์รวมและการจัดบริการ สาธารณสุข จะคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้มากขึ้น

การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนา กระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) มีหลักฐาน ชัดเจนในหลายประเทศจะทำให้ต้นทุนลดลง การออกมาตรการเฉพาะ เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวในการพัฒนากระแสหลัก รวมถึงกองทุนส่งเสริมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่มีมูลค่า สูงมากขึ้น ก็เป็นตัวชี้วัดความล้มเหลวในการจ้างงานคนพิการเช่นกัน เพราะเงินส่วนใหญ่ที่เข้ามายังกองทุนเป็นเงินจากนายจ้างที่ไม่จ้าง คนพิการทำงาน ยิ่งนายจ้างจ้างงานคนพิการทำงานน้อยเท่าไร เงินก็จะเข้ากองทุนเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ เงินกองทุนดังกล่าวเป็นเพียง เงินที่จะไปช่วยเสริมในส่วนที่ยังขาดเท่านั้น หากมีงบประมาณเพียงพอดี แล้วการพึ่งพากองทุนก็ย่อมลดลง และหากจะเทียบอัตราส่วนของกองทุน ส่งเสริมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่องบประมาณแผ่นดิน จะมีอัตราส่วนเพียง ๑ : ๓๐๐ ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ไม่มาก ดังนั้น การใช้

เงินกองทุน จึงควรคำนึงถึงกิจกรรมว่ามีความสำคัญเพียงใด และมั่งบประมาณกระแสหลักเข้ามารองรับแล้วหรือไม่

๕. เวทีรับฟังความคิดเห็น การสัมมนา เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน” สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๕.๑ ผู้แทนมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้แสดงความคิดเห็นว่า รัฐบาลได้จัดสรรเงินอุดหนุนให้กับนักศึกษาพิการเรียนร่วมในแต่ละมหาวิทยาลัย แต่ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ การสนับสนุนให้นักศึกษาพิการเรียนร่วมกับนักศึกษาปกติยังขาดบุคลากรในการสนับสนุน เช่น กรณีนักศึกษาพิการทางการได้ยิน จะต้องมีล่ามภาษามือในการสนับสนุน การเรียนการสอน เป็นต้น รวมถึงบุคลากรที่จะให้บริการในศูนย์สนับสนุนนักศึกษาพิการ (Disability Support Services Center : DSS) ในระดับมหาวิทยาลัย จึงขอให้สนับสนุนงบประมาณของมหาวิทยาลัย เพื่อจัดจ้างบุคลากรที่จะให้บริการนักศึกษาพิการได้มีค่าตอบแทนที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เพื่อให้ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสามารถพัฒนาศักยภาพได้เต็มที่

นายมณฑิร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการกิจการสังคมฯ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ควรจัดทำงบประมาณตามตัวผู้เรียนซึ่งไม่ว่าจะย้ายไปเรียนที่ไหนงบประมาณจะต้องตามไปด้วย หากมหาวิทยาลัยแห่งใดมีนักศึกษาพิการเรียนจำนวนมาก สัดส่วนการจัดสรรงบประมาณก็ควรเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนผู้เรียน นอกจากนี้ หากมีการออกแบบสภาพแวดล้อมทางการศึกษาแบบองค์รวมให้ทุกคนเข้าถึงได้ เช่น การจัดทำคำบรรยายแทนเสียง (Caption) ในทุกวิชาเรียนหรือบทเรียนเป็นระบบดิจิทัลตามมาตรฐานสากลที่ทุกคน

เข้าถึงได้ คนทั่วไปก็ได้รับประโยชน์และคนหนวกก็จะเข้าถึงได้ง่ายขึ้น เป็นต้น ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นองค์รวมเพื่อรองรับทุกคน ก็จะลดต้นทุนในการจัดสรรงบประมาณเฉพาะคนพิการลงไป

๕.๒ นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้แสดงความคิดเห็นว่า การสัมมนาในครั้งนี้ถือเป็นนวัตกรรมที่ยิ่งใหญ่สำหรับคนพิการและคนทุกกลุ่มที่ถูกสังคมมองข้าม เพื่อให้การพัฒนาใด ๆ ต้องอยู่บนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนและต้องไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง การมองคนพิการต้องมองว่าเป็นคนกลุ่มหนึ่งที่มีศักยภาพ ในกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศนี้ได้ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุครบวงจร ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งก็คือคนพิการที่ต้องได้รับการดูแล ดังนั้น หากรัฐบาลจะลงทุนเรื่องใด ๆ ก็ตาม ควรเป็นการลงทุนที่คำนึงถึงคนทุกกลุ่ม รวมถึงคนพิการและผู้สูงอายุ ถือเป็น การสร้างศักยภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ การสัมมนาในวันนี้เป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยก้าวมาขึ้น แลหน้าที่จะขับเคลื่อน SDGs โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และนำทุกกลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น คนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นต้น

๕.๓ ผู้แทนมูลนิธิมหาไถ่เพื่อการพัฒนา ได้แสดงความคิดเห็นว่า กองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ ตามพระราชบัญญัติ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีเจตนารมณ์ ว่าคนพิการอยากเรียนต้องได้เรียน แต่ในทางปฏิบัติของกองทุนการศึกษา สำหรับคนพิการยังมีข้อจำกัดที่ทำให้คนพิการเข้าไม่ถึง เช่น การยื่นเรื่อง ไม่ทันตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดทำให้นักศึกษาพิการไม่มีสิทธิได้รับเงิน สนับสนุนดังกล่าว เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงไม่ควรมีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขด้านเวลาดังกล่าว เนื่องจากในแต่ละปี มหาวิทยาลัยก็จะมีข้อมูลอยู่แล้วว่ามีจำนวนนักศึกษาพิการที่จะต้องขอรับ

เงินอุดหนุนสำหรับคนพิการจำนวนเท่าใดก็ควรสนับสนุนตามจำนวน นักศึกษาพิการดังกล่าว

นายมนเทียร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการการสังคมฯ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นเดียวกันว่าสถานศึกษาควรเข้ามาช่วยสนับสนุนในเรื่องการติดต่อประสานงานให้มากขึ้นและอาจจะต้องขยายเวลาการยื่นเรื่องขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการออกไป เนื่องจากคนพิการเข้าถึงข้อมูลได้ยาก รวมทั้งควรมีระบบสนับสนุนช่วยเหลือในการยื่นเอกสารให้กับนักศึกษาพิการด้วย

๕.๔ ผู้แทนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนา กระแสหลักนั้น ไม่ได้กล่าวถึงแค่กลุ่มคนกลุ่มเล็กที่ต้องใช้ทรัพยากร แต่ทุกคนมีโอกาสและจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเหล่านั้นด้วย เนื่องจากทุกคนมีโอกาสน้อยอยู่ในทุกช่วงวัย ตั้งแต่วัยเด็ก จนถึงผู้สูงอายุ และคนพิการ ดังนั้น ในการพัฒนาใด ๆ ที่ต้องคำนึงถึงคนและทรัพยากร จึงต้องมองให้กว้างว่าจะต้องสามารถตอบสนองได้กับคนทุกคน ซึ่งทุกภาคส่วนควรเปิดมุมมองเหล่านี้ และมีส่วนร่วมขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นจริง เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณของแต่ละหน่วยงานไม่ได้จัดสรร เฉพาะคนปกติ ต้องมองไปถึงคนพิการ ผู้สูงอายุ และคนด้อยโอกาสต่าง ๆ ทั้งนี้ ขอสนับสนุนให้ประเด็นนี้ถูกนำไปสู่การพัฒนาให้มีมุมมองที่กว้างมากขึ้น เพื่อให้ทุกคน ทุกกลุ่มได้เข้าถึงทรัพยากรในการพัฒนาประเทศต่อไป

๕.๕ ผู้แทนสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้แสดงความคิดเห็นว่า การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งจะเริ่มสำรวจ ข้อมูลความพิการระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๐ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำชุดคำถามโดยใช้ Washington Group Short set of Questions มาไว้ในแบบการสำรวจแล้ว นอกจากนี้ใส่เป็นคำถามสั้นแล้ว

ยังมีคำถามที่ใช้ถามรายละเอียดโดยขยายความมาจาก Washington Group เพื่อครอบคลุมประเภทความพิการตามความลำบาก ในการทำกิจกรรมซึ่งจะขยายขอบเขตได้กว้างขึ้น นอกจากนี้ ยังมีคำถาม เกี่ยวกับเด็ก อายุระหว่าง ๒ - ๔ ปี และอายุระหว่าง ๕ - ๑๗ ปี ซึ่ง Washington Group ได้ร่วมกับกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund : UNICEF) ได้คิดคำถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมหรือกิจกรรมที่เด็กในวัยนั้น ๆ ควรจะทำ และสำนักงานสถิติ ได้นำมาใช้ในการสำรวจปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ครั้งนี้ด้วยแล้ว คาดว่าผลการสำรวจ ที่ได้รับจะสามารถนำมาใช้ขยายวงกว้างขึ้น และนำไปเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ได้

นายมนเชียร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการกิจการ
การสังคมฯ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า มีความยินดี อย่างยิ่งที่สำนักงานสถิติได้นำ Washington Group มาใช้ในแบบสำรวจ ความพิการแล้ว ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงมากขึ้น โดยในประเทศสหรัฐอเมริกา มีคนพิการถึงร้อยละ ๒๕ ของประชากร ทั้งนี้ คนพิการไม่ได้เป็นเรื่องโรคร้ายไข้เจ็บ เป็นเรื่องความตระหนักรู้ เป็นความไม่ลงตัวระหว่างร่างกายกับสภาพแวดล้อมภายนอก จะทำอย่างไรให้มีความลงตัว ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หรือ ที่เรียกว่า “อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน”

๕.๖ ผู้แทนคณะอนุกรรมการกิจการผู้สูงอายุ ได้แสดง ความคิดเห็นว่า ความสำคัญของงบประมาณมีผลต่อการขับเคลื่อน การพัฒนาในทุกเรื่อง แต่ปัญหาอย่างหนึ่งของประเทศไทย คือ ปัญหา การบูรณาการในแง่ของกิจการในพื้นที่ ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ ในการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีหน้าที่ด้านการส่งเสริมกิจการผู้สูงอายุ เท่านั้น แต่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับการสงเคราะห์ อปท. ไม่สามารถ

นางบประมาณลงไปทำงานในด้านดังกล่าวได้ ซึ่งยังเป็นปัญหาในปฏิบัติของ อปท. ในการเข้ามาตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ในกรณีดังกล่าว จึงเห็นควรแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ อปท. ได้ใช้งบประมาณดำเนินการช่วยเหลือคนในท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง

นายมณฑิร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการการสังคมฯ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ปัญหาการทำงานของ สตง. และ อปท. ถือเป็นปัญหาที่มีอยู่จริง โดยกฎหมายให้อำนาจ อปท. ตั้งงบประมาณได้ ๓ ทาง คือ (๑) กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และ (๓) กฎหมายอื่น ๆ แต่การเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. จะสามารถเบิกจ่ายได้ตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น จึงเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการดำเนินงานของ อปท. ที่ต้องช่วยกันแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ต่อไป

๕.๗ ผู้แทนวิทยาลัยราชสุดา ได้แสดงความคิดเห็นว่าการผนวกรวมคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก ควรมีการติดตามตรวจสอบ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของคนพิการอย่างเต็มรูปแบบ รวมถึงควรมีการประชาสัมพันธ์ และการสร้างเจตคติให้สังคมเข้าใจว่าคนพิการสามารถอยู่ได้ในสังคมกระแสหลักร่วมกับคนทั่วไป

๕.๘ ผู้แทนมูลนิธิธรรมมิกชนเพื่อคนตาบอด ได้แสดงความคิดเห็นว่า หลายปีที่ผ่านมางานด้านคนพิการมีการขับเคลื่อนนโยบายทั้งด้านกฎหมายและสิทธิต่าง ๆ แต่การนำไปสู่การปฏิบัติจริงยังมีปัญหาอยู่มาก เช่น ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่ทุกคนเข้าถึงได้ มีกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ให้อาคารหรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ต้องดำเนินการให้เป็นไปสำหรับทุกคน แต่การสร้างอาคารต่าง ๆ ก็ยังคงใช้แบบเดิม หรือ ด้านระบบการขนส่งสาธารณะก็ยังคงรวมศูนย์อยู่ในกลุ่มจังหวัดที่เป็นหัวเมืองใหญ่ ยังไม่มีการกระจายไปในชนบท

เป็นต้น จึงเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาเพื่อช่วยกันขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับมหาวิทยาลัยบางสาขาก็ยังไม่เปิดให้นักศึกษาตาบอดเรียน เช่น สาขาวิชาต่างประเทศ เป็นต้น รวมทั้งการสนับสนุนค่าเล่าเรียนนักศึกษาพิการในระดับอุดมศึกษา ในบางมหาวิทยาลัยค่าเล่าเรียนมีราคาสูงกว่าเงินสนับสนุนดังกล่าว ทำให้นักศึกษาพิการไม่มีเงินเพียงพอที่จะจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

๕.๙ ผู้แทนสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ได้แสดงความคิดเห็นว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นประโยชน์กับทุกภาคส่วน และการพัฒนาที่ผนวกรวมประเด็นคนพิการไปด้วยซึ่งได้ประโยชน์แต่ก็ทำให้มีต้นทุนเพิ่มขึ้น จะทำอย่างไรที่จะช่วยทำให้ภาคเอกชนหันมาให้ความสำคัญและแบ่งปันภาระดังกล่าวช่วยภาครัฐ รวมทั้งองค์กรด้านคนพิการที่อาจจะคุ้นชินกับการสร้างบริการเฉพาะเจาะจงเมื่อจะมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยการพัฒนาที่ผนวกรวมประเด็นคนพิการ ทุกองค์กรก็ต้องปรับตัวให้ทันกับกระแสการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

๕.๑๐ ผู้แทนสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ได้แสดงความคิดเห็นว่า ประเด็นการจ้างงานคนพิการ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องจ้างงานคนพิการในอัตราพนักงาน ๑๐๐ คน ต่อการรับคนพิการ ๑ คน ซึ่งส่วนใหญ่ก็มักจะจ้างงานในอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ คนพิการยังไม่ถูกจ้างงานในตำแหน่งที่สูง ทั้งนี้ จะทำอย่างไรให้ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจจ้างงานคนพิการตามความรู้ความสามารถและในตำแหน่งงานที่สูงขึ้น

นายมนเทียร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการกิจการสังคมฯ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ประเด็นการจ้างงานคนพิการในประเทศที่พัฒนาแล้วมักจะเริ่มจากหน่วยงานภาครัฐก่อน

เพราะสามารถจัดการให้ตำแหน่งระดับสูงกระจายไปยังกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้ง่าย เมื่อภาครัฐเริ่มก่อน ภาคเอกชนซึ่งถูกกฎหมายบังคับก็จะดำเนินการตาม จึงต่างกับประเทศไทยที่บังคับใช้กับภาคเอกชนก่อนแล้วภาครัฐค่อยดำเนินการตาม จึงทำให้ภาคเอกชนพยายามจ้างงานคนพิการแบบขั้นต่ำไว้ก่อน

๖. วิทยาการอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๖.๑ ศ.สุริชัย หวันแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ประเด็นแรก คือ การเปิดใจพิจารณาเรื่องในอนาคตโดยไม่แยกกว่าเป็นประเด็นคนพิการ จะทำอย่างไรให้สังคมเปิดใจและเข้าใจเรื่องนี้ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่และเกี่ยวข้องกับทุกคน ประเด็นที่สอง คือ ประเด็นการเรียนรู้สาธารณะและการเรียนรู้ข้ามภาคส่วน เนื่องจากการเปลี่ยนไปสู่อนาคตจะต้องมองภาพกว้าง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเป็นการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจร่วมกันของสังคมและสาธารณะ จะทำอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ข้ามภาคส่วนระหว่างกลุ่มที่เปลี่ยนแปลงก่อน กับกลุ่มที่เปลี่ยนแปลงช้า โดยนำนวัตกรรมมาช่วยเป็นตัวกระตุ้น ดังนั้น การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในขั้นต่อไป ต้องทำให้เกิดการตื่นตัวและการเรียนรู้ข้ามภาคส่วนอย่างกว้างขวาง โดยภาคประชาสังคมมีส่วนช่วยประสานให้เกิดการเรียนรู้ จะทำให้ผลการทำงานของหลายภาคส่วนถูกนำมาสู่การแลกเปลี่ยนร่วมกันมากขึ้น เพื่อขับเคลื่อนงานกระแสรองไปเป็นงานกระแสหลักโดยมีเป้าหมายร่วมกัน

๖.๒ ศ.ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการเติบโตทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ในวันนี้ทำให้ได้รับทราบประเด็นเพิ่มเติมที่สำคัญ ๓ ประเด็น คือ (๑) องค์ความรู้เกี่ยวกับคนพิการต้องปรับปรุงข้อมูลทางสถิติให้ดีขึ้น เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องคนพิการที่จะนำไปใช้วิเคราะห์ด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม (๒) การบูรณาการการทำงานที่สนับสนุนงานคนพิการของภาครัฐ ทั้งด้านการคลัง การงบประมาณ กองทุน และท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันภาพรวมการทำงานยังเป็นการทำงานแบบแยกส่วน และ (๓) ข้อเสนอแนะให้จัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาโดยตั้งตามตัวผู้เรียน ถือเป็นข้อเสนอที่มีประโยชน์จึงจะได้นำกลับไปพิจารณาศึกษาต่อไป

๖.๓ นางสาววรรรณ พลิกามิน ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนทางสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เห็นด้วยอย่างยิ่งกับหลักการการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) และหลักการของ SDGs คือ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” หรือ “No one left behind” แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความเฉพาะคนพิการเท่านั้น แต่ยังหมายถึงกลุ่มคนเปราะบางทั้งหมด ซึ่งในบางเรื่องยังจำเป็นต้องมีประเด็นเฉพาะกลุ่ม เช่น บริการล่ามภาษามือที่จำเป็นสำหรับคนหูหนวก แต่ไม่ใช่สำหรับคนพิการทุกคน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การวางนโยบายต่าง ๆ ฐานข้อมูลถือเป็นปัจจัยสำคัญ หากมีฐานข้อมูลว่าคนพิการต้องการสวัสดิการแบบใดบ้าง ก็จะสามารถจัดสวัสดิการได้ตรงกับสวัสดิการที่คนพิการจำเป็นต้องได้รับ

๖.๔ นายประยงค์ ตั้งเจริญ ที่ปรึกษาสำนักงบประมาณ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เห็นด้วยกับหลักการว่าการพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงถึงทุกคนที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเรื่องนั้นต้องทำทุกแห่ง เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นไปไม่ได้ที่จะให้ทุกโรงเรียนตอบสนองคนพิการได้ทั้งหมด แต่กระทรวงศึกษาธิการต้องไปดูว่าควรมีโรงเรียนที่ตอบสนองคนพิการจำนวนมากน้อยเพียงใด ซึ่งก็ต้องขึ้นอยู่กับข้อมูลสถิติของคนพิการ โดยคำนึงถึงผลที่จะได้รับและไม่เป็นภาระต้องประมาณมากจนเกินความจำเป็น เป็นต้น

๖.๕ นายมณฑิร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการสังคมฯ คนที่หนึ่ง ได้อธิบายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design : UD) เป็นหลักการใหญ่ แต่ก็ไม่สามารถครอบคลุมได้ทุกเรื่อง ยังต้องประกอบด้วยมาตรการเฉพาะกลุ่ม รวมถึงการให้ความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล (Reasonable Accommodation : RA) ซึ่งเป็นมาตรการเฉพาะบุคคล อย่างไรก็ตามเมื่อให้ความสำคัญไปที่ UD ซึ่งเป็นหลักการใหญ่แล้ว โดยทำให้ครอบคลุมที่สุด ความจำเป็นในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำมาตรการเฉพาะด้านก็จะลดลงไป จากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิในวันนี้ ทำให้ได้รับทราบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนากระแสหลัก แนวคิดเกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจ และแนวคิดหลักในการพัฒนากระแสหลักที่ไม่ทอดทิ้งใคร ซึ่งเป็นการหลอมรวมระหว่างเรื่องสิทธิและการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น หากประเทศไทยยึดหลักการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID) นอกจากจะถูกต้องตามหลักสิทธิมนุษยชน และยั่งยืนตามหลักการพัฒนาแล้ว ยังจะเกิดความคุ้มค่าในการลงทุนหรือได้กำไรในมิติทางเศรษฐศาสตร์ด้วย

๗. เวทีรับฟังความเห็นต่อร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านคนพิการ เรื่อง “การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีหลักประกันว่าจะไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง”

๗.๑ ร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เรื่อง “การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีหลักประกันว่าจะไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง” จำนวน ๔ ข้อ ดังนี้

๑. การผนวกรวมประเด็นคนพิการในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

ในการประชุมคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ได้มีมติให้จัดลำดับความสำคัญเป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการ ๓๐ ลำดับแรก แต่ทว่าในเป้าประสงค์เหล่านั้น มีเพียงเป้าประสงค์เดียวที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

ดังนั้น ขอให้รัฐบาลโดยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เพิ่มเติม ๗ เป้าหมาย และ ๘ เป้าประสงค์ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการไว้ในการจัดลำดับความสำคัญของเป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน ๓๐ ลำดับแรกด้วย รวมทั้งควรต้องผนวกรวมประเด็นคนพิการในการจัดทำ Roadmap การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละเป้าหมายเช่นเดียวกัน เพื่อให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงคนทุกกลุ่ม โดยยึดถือหลักสำคัญว่า “No one left behind” หรือ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” และหลักการผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนา กระแสหลัก (Disability Inclusive Development : DID)

๒. การจำแนกข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการหรือความพิการ อย่างเป็นระบบ

ในบทนำของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนย่อหน้าที่ ๒๖ ภายใต้หัวข้อ C ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง : การจำแนกข้อมูล (C. Leaving no one behind: issues of data disaggregation) ระบุไว้ว่า “ตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนควรจำแนกข้อมูลตาม รายได้ เพศ อายุ เชื้อชาติ... ความพิการ ฯลฯ” ซึ่งตรงกับหลักการของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ ๑๗.๑๘ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อที่ ๓๑

ดังนั้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติต่าง ๆ เพื่อการขับเคลื่อนและติดตามการปฏิบัติตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะใน ๑๑ ตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งอ้างอิงถึงคนพิการหรือความพิการโดยตรง ข้อมูลและสถิติเหล่านั้นต้องสามารถจำแนกหรือแยกข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการออกมาได้ด้วย โดยแนะนำให้ใช้ Washington Group Short set of Questions เป็นระเบียบวิธีในการจำแนกข้อมูลเรื่องคนพิการหรือความพิการ

๓. การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่ ไปกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติ (United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ และเมื่อวันที่ ๓๐-๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ คณะผู้แทนของรัฐบาลได้เข้าร่วมหารืออย่างสร้างสรรค์กับคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้จัดส่งข้อสังเกตเชิงสรุปต่อรายงานฉบับแรกของประเทศไทย

(Concluding observations on the initial report of Thailand : COB) มายังประเทศไทย ประกอบด้วยข้อกังวล จำนวน ๓๒ ข้อ และข้อเสนอแนะ จำนวน ๓๘ ข้อ ต่อการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ โดยในข้อกังวลและข้อเสนอแนะดังกล่าว มีหลายประเด็นที่สอดคล้องกับ เป้าประสงค์และตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น SDGs เป้าประสงค์ที่ ๑๐.๓ “สร้างหลักประกันว่าจะมีโอกาสที่เท่าเทียม และลดความไม่เสมอภาคของผลลัพธ์ รวมถึงโดยการขจัดกฎหมาย นโยบาย และแนวทางปฏิบัติที่เลือกปฏิบัติ และส่งเสริมการออกกฎหมาย นโยบาย และการกระทำที่เหมาะสมในเรื่องนี้” ซึ่งสอดคล้องกับ CRPD ข้อที่ ๕ “ความเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ”

ดังนั้น รัฐบาลควรขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ โดยอาศัยการปฏิบัติตามข้อสังเกตเชิงสรุปข้างต้น

๔. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพของคนพิการในการขับเคลื่อน SDGs

ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การจัดทำ Roadmap การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละเป้าหมาย การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย เป้าประสงค์และตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน การปรับปรุง กลไกมาตรการด้านเศรษฐกิจ สังคมและกฎหมาย การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารสาธารณะเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และการเรียนรู้ ไปจนถึง การติดตามสถานการณ์ด้านตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรให้คนพิการได้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ (full and effective participation) เพื่อให้การกำหนดแนวทาง ขับเคลื่อน การกำหนดวิธีการวัด และการรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัด

การพัฒนาที่ยั่งยืนในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการเป็นไปอย่างบูรณาการ ครบถ้วน และถูกต้อง รวมทั้งเพื่อให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นไปตามสิทธิ ความต้องการจำเป็นและเจตจำนงของคนพิการซึ่งมีความหลากหลายและแตกต่างกันตามแต่ละประเภทความบกพร่อง

ทั้งนี้ รัฐบาลสามารถให้การมีส่วนร่วมของคนพิการเป็นรูปธรรมได้ โดยการกำหนดให้ผู้แทนสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรขับเคลื่อนงานเชิงนโยบายด้านคนพิการระดับชาติ ประกอบด้วยองค์การคนพิการแต่ละประเภท ได้แก่ สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย สมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย) สมาคมผู้ปกครองคนพิการทางสติปัญญาแห่งประเทศไทย และสมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิตแห่งประเทศไทย ร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องด้วย

๗.๒ สรุปการรับฟังความเห็นต่อร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านคนพิการ เรื่อง “การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งมีหลักประกันว่าจะไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง”

(๑) ผู้แทนสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในฐานะผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แสดงความคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอแนะข้อที่ ๒ ประเด็นการจำแนกข้อมูลคนพิการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ แม้สำนักงานสถิติแห่งชาติจะเป็นหน่วยงานหลักในเรื่องดังกล่าว แต่จะไม่สำเร็จหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้เห็นชอบหรือร่วมดำเนินการด้วย ระบบสถิติของประเทศไทยใช้ระบบแบบกระจายงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติจะจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ส่วนข้อมูลเฉพาะจะมาจากหน่วยงานต่าง ๆ

ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้จัดทำเพื่อใช้ในการบริหารงานและวางแผนนโยบาย สำนักงานสถิติแห่งชาติ ต้องดำเนินการในเรื่องตัวชี้วัดทั้งหมดที่เป็นภาพรวมขององค์กรสหประชาชาติ หรือ UN และได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแล้วพบว่า เรื่อง การจำแนกข้อมูลเป็นความท้าทายอย่างยิ่งในการจัดทำข้อมูล เนื่องจากตัวชี้วัดของ SDGs เป็นตัวชี้วัดใหม่ที่ยังไม่เคยดำเนินการมาก่อน จึงต้องมีการขยายองค์ความรู้เดิมของหน่วยงาน วิธีการจัดเก็บข้อมูลมีทั้งการสำรวจเพื่อจัดหาข้อมูลใหม่ ใช้ข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว มาประมวลเพิ่มเติม ใช้การดึงข้อมูลจากระบบทะเบียนรายงาน หรือใช้เทคนิค BIGDATA มาช่วยทำให้ได้มาซึ่งตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่สำนักงานสถิติแห่งชาติรับผิดชอบ ๑๑ ตัวชี้วัด ได้วางแผนและปรับปรุงแบบเพื่อให้ครอบคลุมเรื่องความพิการโดยใช้ Washington Group แล้ว แต่ในส่วนของหน่วยงานอื่น ๆ การจำแนกข้อมูลเรื่องคนพิการอาจจะยังเป็นเรื่องยาก ควรใช้ข้อมูลจากแหล่งอื่นมาขยายต่อเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ดังนั้น ข้อเสนอแนะประเด็นการจำแนกข้อมูลคนพิการ จึงควรใช้วิธีพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อใช้ทรัพยากรข้อมูลร่วมกัน โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติเริ่มต้นสำรวจข้อมูลกลาง และหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับคนพิการ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) ซึ่งกำหนดประเภทคนพิการอยู่แล้วมาจัดทำฐานข้อมูลร่วมกัน ส่วนหน่วยงานอื่น ๆ ควรผลักดันส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เริ่มดำเนินการในระยะต่อไป นอกจากนี้ เห็นควรเสนอให้มีคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการเพื่อการพัฒนายั่งยืน คุณแลรับผิดชอบและนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการผนวกรวมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มด้อยโอกาสทางสังคม ทั้งผู้สูงอายุ และคนพิการ เพื่อขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวให้เป็นระบบมากขึ้น

(๒) นายมณฑิร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการ
การสังคมฯ คนที่หนึ่ง ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า
ข้อเสนอแนะให้นำ Washington Group มาใช้ในแบบสำรวจความพิการ
เพื่อมองภาพแบบฐานกว้าง ซึ่งในแต่ละหน่วยงานต้องใช้วิธีการที่เหมาะสม
กับกิจการนั้น ๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม การใช้ชุดคำถามของ Washington
Group และ UNICEF เป็นตัวตั้ง จะทำให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นแหล่งอ้างอิงที่
ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และจะส่งผลกระทบต่อการวางแผนด้านการ
พัฒนากระแสหลักที่ครอบคลุมทุกกลุ่มคนมากขึ้น ทั้งนี้ ข้อมูลคนพิการ
ของสำนักงานสถิติแห่งชาติถือเป็นข้อมูลภาพรวมทั้งหมด เพื่อนำไปใช้
ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ แต่ข้อมูลคนพิการ
ที่มากขึ้นทะเบียนคนพิการของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
เป็นการลงทะเบียนตามความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละบุคคล
ที่ต้องการสวัสดิการจากรัฐ สำหรับข้อเสนอให้มีคณะกรรมการที่ดูแล
รับผิดชอบเรื่องการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการผนวกรวมกลุ่มเป้าหมาย
ที่เป็นกลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มด้อยโอกาสทางสังคม ภายใต้คณะกรรมการ
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจะมีทั้งข้อดี คือ ทำให้เกิดความเป็นกลุ่มเป้าหมาย
เฉพาะที่ชัดเจนมากขึ้น และข้อเสีย คือ อาจจะทำให้เกิดแต่มาตรการ
เฉพาะส่วน เฉพาะกลุ่ม จึงควรเน้นย้ำไว้ด้วยว่าการนำเสนอประเด็น
เฉพาะกลุ่ม ต้องไม่นำไปสู่การแยกส่วนจากการพัฒนากระแสหลัก

การสัมมนาในวันนี้ จะได้จัดทำสรุปผลการสัมมนา
และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป และหวัง
เป็นอย่างยิ่งว่าประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่มิติของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ไม่ทอดทิ้ง
ใครไว้ข้างหลัง ผนวกรวมคนทุกกลุ่มรวมถึงคนพิการ หลอมรวมประเด็นการพัฒนา
ที่ยั่งยืนและประเด็นความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ และขอให้ทุกภาคส่วน
ได้ร่วมกันสร้างสรรค์สังคมไทยให้ไปสู่สังคมอยู่เย็นไปสุขอย่างแท้จริง

.....

ภาพบรรยากาศการสัมมนา
เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการ
เข้ากับการพัฒนากระแสหลัก
โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน”

ภาพบรรยากาศการสัมมนา
เรื่อง “การบรรลุเป้าหมายการผนวกรวมประเด็นคนพิการ
เข้ากับการพัฒนากระแสหลัก
โดยอาศัยตัวชี้วัดใน SDGs : จากวาทกรรมสู่เม็ดเงิน”

.....

ภาคผนวก

รายชื่อคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. นายวัลลภ ตังคณานุก์รัช	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายมณฑิร บุญตัน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	โฆษกคณะกรรมการ
๖. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	กรรมการและที่ปรึกษา
๗. พลตรี จารึก อารีราชการันย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๘. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๙. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๐. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์	กรรมการ
๑๑. รศ.กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก ธีระวัฒน์ บุญยะประดับ	กรรมการ
๑๓. พลเรือเอก นริส ประทุมสุวรรณ	กรรมการ
๑๔. นายปรีชา วัชรากัย	กรรมการ
๑๕. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม	กรรมการ
๑๖. พลเอก ไพชยนต์ คำทันเจริญ	กรรมการ
๑๗. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๘. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๑๙. พลเอก สกล ชื่นตระกูล	กรรมการ
๒๐. พลเอก สรรชัย อจลานนท์	กรรมการ
๒๑. พลเอก อุดลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๒๒. พลเอก อรุณ สมตน	กรรมการ
๒๓. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ
๒๔. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เลขาธิการคณะกรรมการ

รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

๑. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ
  ๒. ดร. เฉลิมชัย ยอดมาลัย
  ๓. นางพวงแก้ว กิจธรรม
  ๔. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข
  ๕. รศ.ดร. อาชัญญา รัตน์อุบล
  ๖. นายอภิวัชร บัวพันธ์
  ๗. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมิรินทร์
  ๘. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา
  ๙. นายวงศ์พันธ์ ฌัษณียพัทธ์
  ๑๐. นายวิญญู พิทักษ์ปกรณ์
  ๑๑. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล
  ๑๒. นางงามจิต แต่สุวรรณ
  ๑๓. นางนฤมล ล้อมทอง
  ๑๔. นางรัตนา สัยยะนิจู
  ๑๕. นางอาทิตยา นรารวัชร
  ๑๖. พลโท จรัญ พันธุนนท์
  ๑๗. ดร.ชาตรี ฤทธิทอง
  ๑๘. นายชานนทร์ บุญรัชกุล
  ๑๙. นางญานินท์ วั่งชัย
  ๒๐. นางธนันท์ธร นิธิธีรพัทธ์
  ๒๑. นางปนัดดา รักษาแก้ว
  ๒๒. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์
  ๒๓. นางรัชดา บุญยุบล
  ๒๔. นางรัตนา ตฤษณารังสี
- ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ

๒๕. นาวาเอกหญิง วิชุดา วารุณประภา เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๒๖. นาวาโท สายชล ช้างน้อย เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๒๗. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

รายชื่อที่ปรึกษาทิตติมศักดิ์คณะกรรมการ

ที่ปรึกษาากิตติมศักดิ์คณะกรรมการธิการ

๑. นายกันติพจน์ สิริภักดีสกุล
๒. นางกীরณา สุมาวงศ์
๓. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร
๔. นางจันทิรา กิตติฐิติกุล
๕. นางสาวฐาปนีย์ สุขสำราญ
๖. นายนิติ ถาวรฉนิชย์
๗. พลเอก บุญลือ วงษ์ท้าว
๘. นางผาณิต พูนศิริวงศ์
๙. นางเพ็ญพัทธ์ ศรีทอง
๑๐. พลตำรวจโท ภาสกร รักษ์กุล
๑๑. ดร. สมบูรณ์ วรหับขันฑูรวิทย์
๑๒. พันเอก สรศักดิ์ อนันตสมบูรณ์
๑๓. พลตำรวจโท สันติ เพ็ญสุตร
๑๔. นายสุรวัดน์ ชมพูพงษ์
๑๕. นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์
๑๖. พลโท อัครชัย จันทระโตชะ
๑๗. พลอากาศตรี อิทธิพร คณะเจริญ
๑๘. นายเอกพิทยา เอี่ยมคงเอก

รายชื่อคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก และเยาวชน

๑. คุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเรือเอก นริส ประทุมสุวรรณ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก สรรชัย อจลานนท์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
๕. นางเพ็ญศรี เคียงศิริ	อนุกรรมการ
๖. รศ.ดร. คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์	อนุกรรมการ
๗. นางธัชกร เหมะจันทร์	อนุกรรมการ
๘. นางสาวอนอมขวัญ ฦ ป้อมเพชร	อนุกรรมการ
๙. นางเทพวัลย์ ภรณวลัย	อนุกรรมการ
๑๐. นายบุรินทร์ สุขพิศาล	อนุกรรมการ
๑๑. นางนฤมล ล้อมทอง	อนุกรรมการและโฆษก
๑๒. นายกันติพจน์ สิริภักดีสกุล	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. รศ.ดร. อาชัญญา รัตนอุบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายวิญญู พิทักษ์ปรกรณ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นางธนันท์ธร นิธิธีรพัชร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นายเฉลิมชัย ยอดมาลัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายภูมิสรรค์ เสนีวงศ์ ฦ อยู่ธยา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นางสาวพรทิพย์ เตชะสมบูรณากิจ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นายพันธุ์ เจตนลิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. นายวงศกร ภู่ทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. นายอิทธิพล สงวนดีกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นายสีชญา สติรพงษ์สุทธิ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๔. นายเกษมศักดิ์ สีหพิทักษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๒๕. นายโยธิน ทองพะวา

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๒๖. ประธานสภาเด็กและเยาวชน
แห่งประเทศไทย

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการสตรี

๑. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางกาญจนารัตน์ สิริวิโรจน์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
๕. นางสุชาดา นันทะพานิชสกุล	อนุกรรมการ
๖. ดร. สุชาดา เมฆรุ่งเรืองกุล	อนุกรรมการ
๗. นางสุทิตินี เมธีประภา	อนุกรรมการ
๘. นายพิสุทธิ์ ทรัพย์วิจิตร	อนุกรรมการ
๙. ดร. สืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์	อนุกรรมการ
๑๐. นางรัตนา สัยยะนิฐี	อนุกรรมการ
๑๑. ดร.เกณิกา เฟื่องฟู	อนุกรรมการ
๑๒. พลตรี วีระศักดิ์ นาทะสิริ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. นางกิริธนา สุมาวงศ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. พลตรี เปรมชัย สโรบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นางสาวเบญจวรรณ อานเป็รื่อง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นายราชันย์ บุญธิมา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. ศาสตราจารย์ วันทนีย์ วาสิกะสิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นายสุรวุฒน์ ชมภูพูนซ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นางกรรณิการ์ จรัสอุไรสิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการผู้สูงอายุ

๑. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลเอก ชีระวัฒน์ บุณยะประดัม	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก อรุณ สมตน	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. รศ.นพ.พินิจ กุลละวณิชย์	อนุกรรมการ
๕. พลเอก บุญลือ วงษ์ท้าว	อนุกรรมการ
๖. นางธิดา ศรีไพพรรณ์	อนุกรรมการ
๗. พลโท กิจจา ศรีทองกุล	อนุกรรมการ
๘. พลตำรวจโท ภาสกร รักษ์กุล	อนุกรรมการ
๙. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมิินทร์	อนุกรรมการ
๑๐. นาวาโท สมพล มหาสิงห์	อนุกรรมการ
๑๑. นาวาโท พัชระ ไม้หอม	อนุกรรมการ
๑๒. ดร. เมธินี รัตรสาร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. พลเอก สกล ชื่นตระกูล	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. ศาสตราจารย์สม จาตุศรีพิทักษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. พลโท จรัญ พันธุนนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นางสาวอรุณโรจน์ เลี่ยมทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. พลอากาศตรี อิทธิพร คณะเจริญ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. รศ.ดร. อาชญญา รัตนอุบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. รศ.รศรินทร์ เกรย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นาวาเอกหญิง วิชุดา วารุณประภา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. พันเอก สรศักดิ์ อนันตสมบุรณ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. พันเอกหญิง สิรินพรรณ ศรีกุลวงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. ดร.ชาตรี ฤทธิ์ทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๔. นายดำรงชัย พุ่มสงวน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการกิจการคนพิการ

๑. นายมณฑิร บัญตัน	ประธานคณะกรรมการ
๒. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	อนุกรรมการ
๕. นางสาววันทนี พันธ์ชาติ	อนุกรรมการ
๖. นายวิฑูต บุนนาค	อนุกรรมการ
๗. นางอาทิตยา นรารวีชร	อนุกรรมการ
๘. นายรัตน์ กิจธรรม	อนุกรรมการ
๙. นางพวงแก้ว กิจธรรม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๐. นายธีรยุทธ สุขคนฉวี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑. พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. นายสมคิด สมศรี	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นายต่อพงศ์ เสลานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. แพทย์หญิงวัชรา ธีวโพบูลย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นางเบญจา ชลธารนนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นางพิมพ์า ขจรธรรม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายศุภชีพ ดิษเทศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. นายประกาศิต ภาวะสิทธิ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักงานพิมพ์ สำนักงานเลขานุการฯ สภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขานุการฯ สภา
๐-๒๒๘๘-๑๕๖๑, ๐-๒๒๘๘-๑๗๘๑, ๐-๒๘๓๑-๙๔๗๑, ๐-๒๘๓๑-๙๔๗๕

